

## ČÁST II ŠABLONY KLÍČOVÝCH AKTIVIT

### *I/1 Individualizace výuky pro zvýšení efektivity rozvoje čtenářské a informační gramotnosti žáků středních škol.*

|  |   |
|--|---|
| <b>Číslo klíčové aktivity</b>                    | I/1   |
| <b>Název klíčové aktivity</b>                    | Individualizace výuky pro zvýšení efektivity rozvoje čtenářské a informační gramotnosti žáků středních škol.  |
| <b>Vazba na podporovanou aktivitu z PD OP VK</b> | Vytváření podmínek pro rozvoj znalostí, schopností a dovedností žáků v oblasti čtenářské a informační gramotnosti   |
| <b>Cíle realizace klíčové aktivity</b>           | <p>Cílem aktivity je vytvoření podmínek podporujících rozvoj individuálních schopností žáků, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, v oblasti čtenářské a informační gramotnosti a to zejména v následujících oblastech tzv. funkčního čtení: nalézání informací v textu, využití informací z textu (v odborném vzdělávání zejm.: vytváření a porozumění pracovním návodům, nebo jejich vytváření), dále tvořivé uplatnění informací z textu (např. pro řešení problémů nebo vytváření vlastních textů) a porozumění významu, kontextu, hodnocení textu a informací atd.</p> <p>V odborném vzdělávání je možné podpořit spolupráci pedagogů všeobecně vzdělávacích předmětů s pedagogy odborných předmětů, případně pedagogy odborného výcviku.</p> |
| <b>Popis realizace klíčové aktivity</b>          | <p>V rámci aktivity bude vytvořena nabídka vzdělávacích činností pro skupinu/y žáků (skupinová výuka, literární klub, tvořivá dílna apod.), vycházející z jejich individuálních potřeb, se záměrem tyto potřeby nadále rozvíjet.</p> <p>Současně s tím budou zajištěny materiální podmínky pro navrhované vzdělávací činnosti.</p> <p>Dále budou zpracována kritéria pro dělení žáků do skupin s ohledem na jejich individuální schopnosti v oblasti čtenářské a informační gramotnosti, přičemž vhodným kritériem pro dělení může být i skutečnost, že v rámci jedné třídy jsou vzděláváni žáci různých oborů vzdělání.</p> <p>Budou rozvíjeny a podporovány individuální schopnosti žáků v oblasti rozvoje čtenářské a informační gramotnosti</p>                             |
| <b>Cílová skupina a její popis</b>               | Cílovou skupinou jsou žáci středních škol. Formou individualizace výuky budou vedeni k rozvoji  |

|  |   |
|--|---|
|  | čtenářských dovedností, efektivnímu vyhledávání a kritickému vyhodnocování informací a k práci s moderními technologiemi.   |
| <b>Výstup klíčové aktivity</b>                   | 64 odučených hodin povinného nebo volitelného předmětu se zaměřením na rozvoj čtenářské a informační gramotnosti.   |
| <b>Prokazování dosažených výstupů</b>            | <p><b>Dokládání výstupů:</b><br/>Součástí Monitorovací zprávy bude čestné prohlášení statutárního zástupce o tom, že skutečně proběhla výuka v požadované výši a kvalitě. Zároveň bude přílohou záznamový arch.</p> <p><b>Předmětem kontroly na místě:</b><br/>Průběh a konkrétní obsah vzdělávání podpořených žáků musí být prokazatelně odlišen a evidován v třídní knize (poznámkou např. EU – OP VK).</p> <p>Doklady pro prokázání monitorovacích indikátorů, viz Metodika monitorovacích indikátorů.</p>                             |
| <b>Jednotka</b>                                  | Vyučovací hodina – 45 minut   |
| <b>Rizika realizace klíčové aktivity</b>         | Nízký zájem pedagogických pracovníků o individualizaci výuky a spolupráci v rámci pedagogického sboru.<br>Nezájem žáků (případně rodičů) o navrhovanou aktivitu na podporu individualizace výuky.   |
| <b>Opatření na eliminaci (odstranění) rizik</b>  | <p>Ad 1) Zájem pedagogických pracovníků bude podpořen možností návštěvy školy, kde mají s individualizovanou výukou dobré zkušenosti. Je rovněž možné podnítit zájem pedagogických pracovníků o tuto problematiku interaktivním workshopem zaměřeným na výměnu zkušeností a příklady dobré praxe.</p> <p>Ad 2) Informovanost žáků a rodičů bude zvýšena prostřednictvím pohovorů objasňujících výhody individualizace výuky se žáky a jejich rodiči. Informace budou rovněž zveřejňovány ve školních médiích a na třídních schůzkách.</p> |
| <b>Náklady na jednotku v Kč</b>                  | <b>1 437</b>  |
| <b>Celkové náklady na klíčovou aktivitu v Kč</b> | <b>91 968</b>   |

**Informace pro školy (žadatele) k šabloně č. I/1:**

**Základní podmínky:**

Tuto šablonu klíčové aktivity může střední škola využít pro financování individualizace výuky v oblasti rozvoje čtenářské a informační gramotnosti. Šablonu lze využít na personální a materiální zajištění nabídky vzdělávacích aktivit pro skupinu či skupiny žáků formou povinných a volitelných vzdělávacích aktivit.

Nabízené činnosti by měly respektovat odlišné vzdělávací potřeby žáků (včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných) a systematicky rozvíjet jejich individuální schopnosti. V rámci této aktivity nelze hradit zájmovou činnost.

### **Specifikace výuky:**

Počet žáků ve skupině se řídí §2 č. 13/2005Sb. o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, v platném znění. Tito žáci musí být zapsáni do jednoho povinného či volitelného předmětu zaměřeného na rozvoj čtenářské a informační gramotnosti v rozsahu nejméně 32 hodin ročně. V rámci této šablony může být podpořena 1 skupina nebo více skupin v celkové časové dotaci 64 hodin za dobu realizace projektu. Příklady vhodných individualizací výuky realizovaných prostřednictvím volitelných nebo povinných předmětů:

- oddělená skupinová výuka téhož vyučovacího předmětu zaměřeného na rozvoj čtenářské a informační gramotnosti;
- skupinová výuka předmětu zaměřeného na rozvoj čtenářské a informační gramotnosti pro žáky s odlišnými vzdělávacími potřebami realizovaná současně alespoň dvěma pedagogy, pedagogem a asistentem pedagoga nebo pedagogem a specialistou;
- nabídka povinných či volitelných předmětů zaměřených na rozvoj čtenářské a informační gramotnosti sestavená s ohledem na odlišné vzdělávací potřeby jednotlivých žáků či skupin žáků (např. dělení do skupin v rámci povinného nebo volitelného předmětu).

### **Příklady realizace:**

Čtenářská a informační gramotnost zahrnuje nejen práci s textem, nebo práci na počítači, ale je rámcem pro identifikování, nalézání, porozumění, vyhodnocení a využití informací. Proto doporučujeme činnosti v rámci šablony I/1 zaměřit více směry. Jako uznatelná činnost v rámci šablony I/1 může být například:

- výuka skupiny žáků s hlubším zájmem o obor vzdělávání, která zpracovává v rámci odborného předmětu vlastní ročníkovou práci nebo texty do soutěží (rozvoj schopností vyhledávat a zpracovat informace, integrovat a nacházet souvislosti mezi jevy a poznatky, rozvoj schopností vyjádřit vlastní názor a napsat text na počítači, editace textu...)
- výuka povinně volitelného předmětu pro skupinu žáků se zájmem o literaturu (literární klub nebo dílna)
- výuka skupiny žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří za podpory asistenta pedagoga nebo druhého pedagoga zlepšují své individuální schopnosti v oblasti čtenářské gramotnosti
- výuka skupiny žáků, která se během odborného předmětu věnuje přípravě popisu výrobku/služeb/materiálu anebo zpracovává prezentaci například pro webové stránky školy
- výuka skupiny žáků, která se připravuje na maturitní zkoušku z českého jazyka v rámci běžné výuky podle individuálních plánů a úkolů, nebo za zvýšené podpory druhého učitele ve třídě, nebo navštěvuje povinně volitelný předmět zaměřený na přípravu k maturitě z českého jazyka
- vytváření koncepce zlepšení čtenářské a informační gramotnosti v rámci celé školy a vytváření skupin žáků, kteří například:
  - navštěvují nový program ve školní knihovně v rámci výuky
  - využívají multimediální učebnu při výuce nejen v rámci výuky práce s počítačem, ale i v jiných předmětech, tak aby byli schopni vyhledávat a zpracovávat informace z různých oborů

- využívají multimediální učebnu při rozhodování se o budoucím zaměstnání a při hledání dalšího vzdělání nebo zaměstnání
- využívají multimediální učebnu v hodině literatury ([http://www.icss.cz/ukazkove\\_vyucovaci.php](http://www.icss.cz/ukazkove_vyucovaci.php)).

### **Výuka mimo školní prostředí** (např. exkurze, zájezd, zahraniční pobyt pro žáky)

Hodiny strávené při výuce mimo školní prostředí jsou uznatelným výstupem, pokud jsou splněny tyto podmínky:

- jedná se o skupinovou výuku;
- na výuce se aktivně podílí pedagogický pracovník školy, nebo je propojena s další výukou ve škole (např. žáci vyplňují při této výuce pracovní listy, které pro ně jejich pedagog připravil; nebo pod vedením pedagoga zpracují zprávu nebo pro ně pedagog připraví test);
- nejde jen o nákup vzdělávacích služeb;
- záznam o této výuce je evidován v třídní knize, přičemž uznatelným výstupem jsou pouze hodiny výuky (nikoli např. doprava na exkurzi, odpočinkové a sportovní aktivity žáků).

### **Výběr pedagogů:**

Za výběr pedagogického pracovníka, jehož prostřednictvím bude realizován zvolený způsob individualizace výuky, odpovídá ředitel školy. Možnosti financování pedagogů v rámci projektu jsou uvedeny v kapitole 8 příručky.

### **Výběr podpořených žáků:**

Pro dělení do skupin musí být předem zpracována a zveřejněna na místě dostupném všem pedagogickým pracovníkům školy kritéria pro dělení žáků s ohledem na jejich individuální schopnosti v oblasti čtenářské a informační gramotnosti. Za výběr žáků, kteří budou podpořeni v rozvoji svých individuálních schopností, odpovídá ředitel školy. Kritériem pro dělení může být i skutečnost, že v rámci jedné třídy jsou vzděláváni žáci různých oborů vzdělání.

### **Další výdaje:**

Materiální podmínky pro navrhované vzdělávací aktivity budou zajištěny nákupem vzdělávacích pomůcek nezbytných pro realizaci zvoleného způsobu individualizace výuky. Prostřednictvím těchto pomůcek pak budou žáci vedeni k rozvoji čtenářských dovedností, efektivnímu vyhledávání a kritickému vyhodnocování informací a k práci s moderními technologiemi.

Příklady vzdělávacích pomůcek:

- učebnice a pracovní sešity;
- slovníky, encyklopedie a lexikony;
- umělecká a odborná literatura (včetně profesních periodik)
- výukové programy a software;
- didaktické pomůcky (výukové plakáty, metodická DVD...);
- záznamová zařízení a média (elektronická čtečka knih, MP3 přehrávač, sluchátka)

***I/2 Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti***

|  |  |
|--|--|
| <b>Číslo klíčové aktivity</b>                    | <b>I/2</b>   |
| <b>Název klíčové aktivity</b>                    | Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti   |
| <b>Vazba na podporovanou aktivitu z PD OP VK</b> | Vytváření podmínek pro rozvoj znalostí, schopností a dovedností žáků v oblasti čtenářské a informační gramotnosti  |
| <b>Cíle realizace klíčové aktivity</b>           | Cílem aktivity je zvýšit kvalitu výuky zaměřené na rozvoj čtenářské a informační gramotnosti cílenou podporou pedagogických pracovníků při jejich přípravě na vyučovací hodinu.  |
| <b>Popis realizace klíčové aktivity</b>          | <p>V rámci aktivity bude podpořena příprava pedagogických pracovníků na vyučovací hodinu zaměřenou na rozvoj čtenářské a informační gramotnosti.</p> <p>Tato příprava bude v souladu s kurikulární reformou zohledňovat moderní trendy výuky a její realizace bude založena na inovativních vyučovacích metodách a formách práce.</p> <p>Produktem přípravy pedagogických pracovníků na vyučování budou 2 sady vzdělávacích materiálů (učební materiály a výukové lekce), které budou ověřeny v praxi v rámci běžné výuky.</p> <p>Každá sada bude obsahovat 32 vzdělávacích materiálů, které budou ověřeny v praxi v rámci běžné výuky. Ověření v praxi není hrazeno z projektu.</p> <p>Bližší popis vzdělávacích materiálů je uveden v informacích pro školy k šabloně I/2.</p> |
| <b>Cílová skupina a její popis</b>               | Cílovou skupinou jsou žáci středních škol.   |
| <b>Výstup klíčové aktivity</b>                   | 2 ucelené sady vzdělávacích materiálů pro dvě tematické oblasti. V každé sadě je 32 vzdělávacích materiálů pilotně ověřených v rámci běžné výuky.  |
| <b>Prokazování dosažených výstupů</b>            | <p><b>Dokládání výstupů:</b></p> <p>Součástí Monitorovací zprávy bude čestné prohlášení statutárního zástupce o tom, že byly vytvořeny sady vzdělávacích materiálů v požadovaném množství a kvalitě. Ověření v hodině bude dokládáno záznamovým archem, jehož vzor je k dispozici na webových stránkách MŠMT. Zároveň budou přiloženy kopie vytvořených vzdělávacích materiálů tvořících sadu (např. na CD, DVD, fotodokumentace atd.).</p> <p><b>Předmětem kontroly na místě:</b></p> <p>1. Sady vzdělávacích materiálů a záznam v třídní</p>   |

|  |  |
|--|--|
|  | <p>knize o skutečném konání ověření materiálu z vytvořené sady v rámci vyučovací hodiny. Záznam v třídní knize musí být označen tak, aby bylo zřejmé, že ověření proběhlo (v třídní knize uvést např. EU – OP VK).</p> <p>2. Prokázání, že jsou sady archivovány v elektronické podobě. Digitální archiv vzdělávacích materiálů musí být doplněn seznamem jednotlivých vzdělávacích materiálů pro každou sadu. V tomto seznamu musí být u každého vzdělávacího materiálu uvedeno označení a krátká anotace o možnosti využití. Za archivaci sad vzdělávacích materiálů a jejich zpřístupnění všem pedagogickým pracovníkům zodpovídá ředitel školy.</p> <p>3. Doklady pro prokázání monitorovacích indikátorů, viz Metodika monitorovacích indikátorů.</p> |
| <b>Jednotka</b>                                  | Sada   |
| <b>Rizika realizace klíčové aktivity</b>         | <p>Nízká motivace pedagogických pracovníků ke tvorbě vzdělávacích materiálů a jejich zpracování do elektronické podoby</p> <p>Nedostatečné kompetence pedagogických pracovníků v oblasti ICT dovedností nutných ke zpracování materiálů</p>  |
| <b>Opatření na eliminaci (odstranění) rizik</b>  | <p>Ad 1) Motivace pedagogických pracovníků bude podpořena zpracováním a zveřejněním kritérií pro přidělení nenárokových složek mzdy (osobního ohodnocení, odměn apod.), přičemž jedním z kritérií bude zkvalitňování výuky.</p> <p>Ad 2) Kompetence pedagogických pracovníků budou zvýšeny jejich účastí v dalším vzdělávání pedagogických pracovníků v ICT dovednostech, které bude vedením školy podporováno.</p>  |
| <b>Náklady na jednotku v Kč</b>                  | <b>24 693</b>  |
| <b>Celkové náklady na klíčovou aktivitu v Kč</b> | <b>49 386</b>  |

**Informace pro školy (žadatele) k šabloně č. I/2:**

**Základní podmínky:**

Tuto šablonu může střední škola využít pro podporu efektivní a kvalitní přípravy pedagogických pracovníků školy na vyučovací hodiny zaměřené na rozvoj čtenářské a informační gramotnosti. V souladu s moderními trendy výuky prostřednictvím inovativních vzdělávacích materiálů mohou pedagogičtí pracovníci cíleně rozvíjet čtenářskou a informační gramotnost žáků. Vzdělávací materiály (sbírky výukových lekcí, metodiky, výukové objekty, on-line publikovaný výukový objekt apod.), které vzniknou v průběhu realizace projektu, budou ověřeny v praxi přímým využitím ve výuce. Tato materiální podpora musí být

primárně využitelná pro 2 témata ve vzdělávání. Finanční prostředky budou dále využity k digitalizaci vzdělávacích materiálů.

**Specifikace sad učebních materiálů:**

V rámci aktivity musí v průběhu realizace projektu vzniknout 2 sady vzdělávacích materiálů, každá sada se musí vázat k jedné tematické oblasti čtenářské a informační gramotnosti. Každá sada obsahuje minimálně 32 vzdělávacích materiálů. Je možné, aby se na realizaci těchto sad podílel větší počet pedagogických pracovníků.

Jednotlivé sady vzdělávacích materiálů mohou být určeny různým ročníkům.

Vzdělávací materiály mohou mít například tuto podobu:

- digitální učební materiály (viz koncept DUM na Metodickém portálu [www.rvp.cz](http://www.rvp.cz)) určený pro obohacení výkladu multimediálními pomůckami, které budou spustitelné např. na interaktivních tabulích nebo budou vhodné pro samostatné studium žáků za využití digitálních nosičů nebo internetu.
  - animace, video/audio nahrávky, prezentace;
  - on-line publikovaný výukový objekt;
  - materiál určený pro získávání zpětné vazby, testování a ověřování znalostí a dovedností žáků pomocí počítače – cvičení, e-kurz, e-test, e-úkol, anketa apod.;
  - jedna výuková lekce e-learningového kurzu pro žáky;
  - powerpointová prezentace;
  - a jiné dle potřeb a zaměření školy.
- materiály určené k hodnocení výsledků vzdělávání žáků,
- metodiky pro začlenění rozvoje čtenářské a informační gramotnosti v rámci ŠVP,
- přípravy do hodin doprovázené pracovním listem pro žáka atd.

Konkrétní příklady zaměření materiálů v jedné sadě:

- 32 pracovních listů pro žáky k vybraným textům v jedné tematické oblasti (může jít i texty z odborné literatury) s otázkami a úkoly, které pomáhají budovat porozumění významu textu a jeho hodnocení (v odborném vzdělávání zejm.: kontext). Texty mohou být kopiemi z dostupné literatury za podmínky řádného citování zdrojů.
- 32 pracovních listů pro žáky v jedné tematické oblasti s úkoly zaměřenými na nalézání informací v textu (v odborném vzdělávání zejm.: techniky čtení, vyhledávání informací, odkazování, včetně práce s IT)
- 32 vzdělávacích materiálů s podrobnými údaji, návody, odkazy na internetu a jinými výukovými objekty, které se vztahují k jedné tematické oblasti a umožňují vyjít vstříc různým učebním stylům žáků. Tyto vzdělávací materiály mohou sloužit jako doplněk učebnice pro vyučovací hodinu.
- 32 lekcí e-learningu v konkrétní tematické oblasti.
- 32 vzdělávacích materiálů pro tematickou oblast „jak se učit“, s ukázkami a vysvětleními různých technik čtení, zpracování informací, myšlenkových map, schémat a diagramů, pořizování výpisků, zpracování vlastního přehledu, skládání zkoušek, motivace k celoživotnímu učení, apod.
- 32 pracovních listů k pracovním návodům s úkoly pro rozvoj schopností využití informací z textu, porozumění a vytváření a porozumění pracovním návodům, včetně práce s IT)

- 32 pracovních listů k metodice pro rozvoj kritického myšlení a tvořivého uplatnění informací z textu, se zadáním řešení problému, vytváření vlastních hypotéz a jejich potvrzování, skupinové práce při nalézání řešení
- 32 powerpointových prezentací a pracovních listů na téma „prezentace vlastní práce a znalostí“
- 32 vzdělávacích materiálů v jedné vzdělávací oblasti, které jsou kombinací výše uvedených příkladů: výukové objekty a texty rozšiřující údaje v učebnicích, pracovní listy a testy
- přípravy na hodinu a 32 vzdělávacích materiálů pro přímou práci žáků
- 32 evaluačních a komparativních nástrojů (testy, dotazníky, ankety) potřebných pro vytváření koncepce zlepšení čtenářské a informační gramotnosti v rámci celé školy
- 32 vzdělávacích materiálů pro přímou práci žáků při zlepšování čtenářské a informační gramotnosti napříč předměty na základě koncepce školy (např. v matematice: popis kroků k řešení problému, nebo využití různých strategií k řešení problémů; přírodní vědy: porozumění, jaké procesy vedou k chemické změně, nebo označování a pojmenovávání částí biologických struktur; historie: najít a objasnit příčiny historické události, nebo objasnit kontrast při nahlížení dějin z různých politických úhlů; odborné předměty: vyhledání informací o nejnovějších technologiích v oboru na internetu, nebo vytvořit schéma konkrétního děje.
- 32 úloh pro žáky v duchu PISA testů
- 32 úloh pro žáky s poruchami čtení nebo jinými speciálními vzdělávacími potřebami
- apod.

#### ***Výběr pedagogů:***

Za výběr pedagogických pracovníků, kteří budou připravovat 2 sady vzdělávacích materiálů, odpovídá ředitel školy. Možnosti financování pedagogů v rámci projektu jsou uvedeny v kapitole 8 této příručky.

#### ***Další výdaje:***

- Příklady vzdělávacích pomůcek:
- záznamová zařízení a média (videokamera, fotoaparát)
- výukové programy a software
- didaktické pomůcky.